

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 < — >
Helyben házhoz hozva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 > — >
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 > — >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség közléseinek visszavételére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 16.

Angol-búr háboru.

Európa minden népe őszinte részvételt van a szabadságért leonidási és a mi vörös sipkásainkra emlékeztető, halálmegvetéssel küzdő burok iránt. Érzi, látja, tudja mindenki, hogy a kapzsi angol, ki már-már a félvilágot hatalmába keríti, mily közönséges érdekekből akarja kiirtani ezt a hazáját és szabadságát védő hős népet. És az is nyilvánvaló, hogy tönkre is fogják tenni őket, mert a túlerőnek végtelen engednie fog.

Az oroszlan meggyönyomható egy sereg birkával, mert az oroszlan csak azokat tépheti szét, amelyekkel közvetlen érintkezésbe jut, de a többi sulyával agyonnyomja, megfojtja.

És az európai népek minden szabadság szeretetük és szabad sajtójuk mellett, mégis úgy tesznek, mint a ki sajnálja és részvételt van, midőn ember-társának a háza ég, de csak nézi mesziről gyáván, de oltani egy kanál vízzel se segít.

Ha itt-ott a sajtóban egy-egy vékony hang emelkedik, az csak olyan, mint a tenger sima tükrén egy-egy hamar elmuló kis bullám. Pedig a sajtót nagyhatalomnak tartjuk és tényleg az is.

Ha az európai szabad népek sajtója lármát ütne a fölött az istentelen és

igazságtalan angol háboru fölött: már eddig is egyik-másik nagyhatalom kormánya kényszerítve lett volna átkiáltani a tengeren, hogy béke legyen, mert különben — — nagyobb háboru lesz! És mi szeretjük hinni, hogy ez az átkiáltás lelohasztaná a csokoládé által fölélesztett angol bátorságot.

De hát egyetlenegy sajtó kiált Európában erélyesen a háboru beszüntetése mellett és ez az — orosz sajtó. Pedig legkevesebb szabadsága van Európában.

Még az amerikai lapok is csak szür alatt fenyegetik az angolokat, mint a házőrző eb, midőn a kerítésen belülről morog az idegenre . . .

És ugyan honnét van ez a csodálatos állapot? Hát kérem onnét, mert ez az angol háboru tulajdonképpen az angol plutokrácia háboruja. És mind széles e világon a sajtónak kilencztized része a plutokrácia szolgálatában áll: hát ugyan hogyan foglalhatna állást a kenyéradója ellen?

Oroszországban, a hol a sajtó még nincs a plutokrácia zsoldjában: ott szabadon követheti lelke sugallatát; azért nyilatkozik meg a burok igazsága mellett lehangosabban.

Ugyan minő áldást hagyott a »szent szabadság« a népeknek, ha áldásai legnagyobbikát, a szabad sajtót is bérbe adta a plutokráciának?! . . .

K—y.

A Vatikán hivatalos jelentése a magyar ajku gör. kath. zarándoklat fogadtatásáról.

Az »Osservatore Romano« Nostre Informazioni cz. hivatalos rovatából a következő jelentést közli:

A Vatikáni bőjti prédikáció után a szent atya átvonult a vatikáni bazilika előcsarnoka fölött levő aulába, ahol, szokott szertartással fogadta, apostoli áldást adva reájok, a görög szertartásu magyar, a sziléziai és az autonegyházmegyei zarándoklatokat, a melyek jelenleg Rómában vannak a jubileumi bucsuban való részesülés végett.

A magyar zarándoklat, számszerint ötszázon felül, mélt. és főt. püspökeik, Vályi János eperjesi és Firczak Gyula munkácsi püspök urak vezették, mind a ketten görög ruthén ritusuak. Részt vettek a zarándoklatban ő méltósága Szabó Jenő főrendiházi tag, dr. Bacsinszky Vladimír miniszteri titkár Medvigy Mihály kir. táblai tanácselnök és sok más kiváló egyházi és világi egyéniség.

A zarándokok, kiket illetékes püspökeik mutattak be, a pápai trón elé néhány ajándékot és péterfillér-adományt tettek le, és egy fényes kötet könyvet, mely pergamentbe gazdag díszítéssel, csattokkal és aranyozásokkal, van bekötve s melyben 132,000 magyar katolikus aláírása foglaltatik. A köteten miniatűr képe van a B. Szűznek, Magyarország Nagyaszonnyának és a magyar országos czimer, fellette szent István koronájával, evvel a felajánlással: A görög szertartásu katolikus magyarok.

A zarándokok sorában, Szabó mágnásén kívül, sok fényes és gazdag magyar díszruhát lehetett látni.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Heródes halála.

Irta: Hetkő Valér.

Néma mint a sirbolt a királyi csarnok
 Lázás álmak között vergődik a zsarnok.
 Agyán a sok rémkép egymást csak úgy váltja;
 Feleségét s megölt gyermekeit látja.
 »Mariamne!« nyögi »itt vagy ágyam mellett?
 Te voltál egyedül, kibem néha-néha
 Zordon kedvem tellett!«

»Megöltelek mégis! Trónom miatt féltém! . . .
 Megbűnhődtem érte . . . átok lett az éltém!
 Nem gondoltam akkor, mily gonoszat teszek?! . . .
 Ugye Mariamne? gyermekeim ezek!
 Töröm alatt hullt el egymás után három . . .
 Bocsássatok ti meg! Isten bocsánatát
 Már hiába várom!«

Sápadt asszony hallgat, karesu árnya mozdul,
 Fiaival büszkén Heródeshez fordul.
 Valamennyi szívéen egy-egy mély seb tátong . . .
 Szól: »Kegyetlen zsarnok! ne félj! mi nem bántunk
 Tőlünk nincs mit félned, biztos gyáva széked!
 Csak a siron tul majd az a nagy Jehova
 Irgalmazzon néked!«

Megtört lelkü király megrendül e szóra.
 Remeg, reszket, érzi, hogy már itt az óra!
 Párnáiba rejti arcát, hogy ne lásson,
 De a lelke ott csügg a rémlátomáson,
 S míg az árnyak tűnnek . . . vesznek . . . köddé válnak,
 A retentő kintul gyöngyözik az areza
 Heródes királynak.

De ni! suhogás kél újra mindenfelé.
 Másik szellemsoport tolakodik elé.
 Apósa, anyósa, sógorai rendben,
 S kiket megöletett Juda—Betlehemben,
 Mind körötte rebben . . . most meg neki esnek
 Vézna ujjajkkal rángatják tépik
 A kiaszott testet.

»Irgalom! irgalom!« De a szellem hadak
 Hangos gunyakaczejal hajába ragadnak.
 »Irgalom! megölnek! . . . Jaj! szemem kivájta!
 A sok ápolónak borsózik a háta;
 Egy feléje hajlik s megérinti lágyan . . .
 Felébred a király, nehéz sóhajok közt
 Halott-haloványan.

Csend van kint is, bent is. Heródes is ébren!
 Hanem az a kacaj most is úgy zug épen!
 »Átkozott rablekék mit üvöltök vadon?
 Fejeteiket hóhér kezeibe adom!«
 »Uram, zaj nem hallik!« . . . szól a szolgál halkan.
 »Akkor kint a népem, az én zsidó népem
 Gunyol s nevet rajtam!«

»Uram! kint is csend van, a zsidóság féken . . .
 »Nem!« hörgi a király . . . »Hah! vigad a népem!
 Halálomnak örvend . . . Mily vad üvöltéssel!
 De, hogy megsiratlan ne maradjak még se,
 S kárörömmel nyiltan végemet ne lessék:
 Add ki parancsodat, hogy a több zsidókat
 Mély börtönre vessék!

S mikor testemből már elszállott a pára
 Kössék fel őket is zsoldosim egy fára!
 Nagy Heródes király sirja könyvtől ázzék!
 Akkor ezudar zsidó! . . . akkor hahótázzék!
 Szól és újra gyötrik iszonyu rémképek . . .
 — Szegény zsidó foglyok ott a várpiacson
 A vérpadra lépnek.

És már minden kész van, csak a jelre várnak.
 A nép zug, hullámzik, vége nincs az árnak.
 Keresztül is tör már a korlátlan átal
 Farkasszemet nézve a bösz katonákkal,
 Mikor ablak nyílik, képet vált a csarnok,
 S lekiált a főpap: »Szabad minden fogoly!
 Elpusztult a zsarnok!«

Egy képviselőjelölt emlékirataiból.

Irta: Kincs István.

. . . Hatalmas kocsisor, lengő zászlóerdő,
 dörgő éljenek, bortól hevülő ábrázatok! . . .
 Oh! mily jól esik még most is rátok vissza-

Kik voltak a jelöltek ?

Régen megirtuk, hogy kereskedelmi államtitkárt most nem neveznek ki, hanem várnak vele jobb időkre; de azért érdekes lesz elmondani, hogy kik voltak a jelöltek és miért nem nevezték ki őket. *Hegedüs* miniszter először hivatalnokot (*Csergeőt* vagy *Mándyt*) akart kinevezni, de ez ellen tiltakozott az egész kormánypart Politikusok akarták. Jött az első jelölt: *Vöröss* László; nem kellett *Hegedüs*nek. A második jelölt: *Miklós* Ödön; nem kellett a Bánffy-csoportnak. A harmadik jelölt: *Tallián* Béla; nem kellett a Horánszky-csoportnak. A negyedik jelölt: *Rosenberg* Gyula; nem kellett az Egán-csoportnak. Ezek után *Hegedüs* miniszter elhatározta, hogy vár, míg az egész kormánypart egy jelöltben megegyezik. A határidő oly távol van, hogy alighanem már más miniszter is lesz addigra.

Ganz'sche Versorgungsanstalt.

Rakovszky István fogadást ajánlott, hogy a Ganz-gyárban megüresedett igazgatói állásra kormányparti képviselőt fognak választani, *Rakovszky* István elvesztette fogadását, mert nem kormányparti képviselőt, hanem volt minisztert választottak. Igaz, hogy az állásra biztos kilátása volt egy kormányparti képviselőnek, a kinek már van egy tucsat ilyen állása és elbirta volna még ezt is; a ki pláne némileg szakember, mert aczélpengék forgatásához és egyéb aczélaruk detonációkkal egybekötött használatához, vagy ezek használatánál segédkezéshez kiválóan ért, sőt a Bánffy-aera alatt félhivatalos aczéltollat is forgatott; de ez a jelölt végül is megbukott egy volt miniszterrel szemben, a kinek ellátásáról vagy a magyar államnak vagy per mops a magyar hitelbanknak kell gondoskodnia. A Ganz-gyár gróf *Széchenyi* Manót választotta igazgatósági tagnak, ugyanazt a férfit, ki betegség miatt lemondott a miniszterségről, a ki gyenge ahhoz, hogy az apró érdemkeresztek adományozásáról szóló kéziratokat aláírja, de elég erős lesz, hogy a waggonszállításokból és nehéz vasöntvényekből eredő haszonban részesedjék. A kormány a hitelbank révén sine curához juttatja a volt minisztert, a ki ezentul is tisztességes jóvelmet fog így élvezni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 16.

Tallián Béla elnököl. A Ház minden incidens nélkül tér át a napirendre, folytatván

a földmivvelésügyi költségvetés

tárgyalását.

Az első szónok gróf *Benyovszky* Sándor, a ki a kisbirtokos osztály súlyos helyzetéről beszél és azokról az eszközökről, a melyekkel a kisbirtokosok helyzetén segíteni lehetne. Beszél még a mezőgazdasági munkások ügyéről és a telepítés kérdéséről. A költségvetést nem fogadja el.

A következő szónok *Bernáth* Béla főleg a szőlészet és bortermelés kérdésével foglalkozott. A szőlőbetegségek orvoslásáról a szőlők rekonstrukciójáról a szőlőfajok nemesítésével foglalkozott hosszasan. *Bernáth* Béla elsőrendű szakértő ezen a téren, beszéde nagyobb figyelmet és nagyobb hallgatóságot érdemelt volna.

A Lipótvárosi milliomosok.

Páder Rezső: A változó viszonyok folytán az ország lakói kénytelenek keresetmódjukat megváltoztatni. A liberálistus czégére alatt pl. a Lipótvárosban százegy milliomos uralkodik ma, kik azelőtt nem uralkodtak, hanem fűtőltek és ugyanakkor künn az országban száz és százezer ember koldul, kik azelőtt tisztességes uton kenyeret mivelték ki a föld méhéből. Nem azt mondja ezzel, hogy a tőkének és vállalkozásnak nincs meg a maga jogosultsága, de az ő pártja a magyar földnek érdekeit védi. A föld pedig csak akkor és addig magyar, amíg magyar kézen van. Beszél a tárcza részlet kérdéséről és végül a következő határozati javaslatot terjeszti be:

Utasítatik a földmivvelésügyi miniszter, hogy a felvidéki segély actiónak biztosítása végett tájékoztatásul készítsen egy kimutatást arról, hogy a felsőbb megyékben:

1. Idegenekből, honnan hányan telepedtek le évenként az utolsó 10 év alatt, ezek közül hány szerezte meg a magyar honosságot, milyen-nemzetiségűek, milyen vallásuak.

2. A választói lajstromban hány nem magyar

állampolgár van felvéve, milyen nemzetiségűek, milyen vallásuak.

3. Hány nem magyar állampolgár található a községi, városi és megyei képviselő testületekben, milyen nemzetiségűek, milyen vallásuak.

4. Hány a koresmák, pálinkamérések száma községenként a lakosság számához képest.

5. Kinek a kezében vannak a koresmák, pálinkamérések, regále és malom bérletek, milyen nemzetiségűek, milyen vallásuak és köztük hányan van magyar honossága.

6. Hányan foglalkoznak kereskedéssel, különösen hányan vannak a falusi boltosok és szatácsok, mily nemzetiségűek és milyen vallásuak.

Ezek a statisztikai kimutatások a jövő évi költségvetéssel egyidejűleg a ház elé terjesztendők.

Ajánlom a határozati javaslatomat elfogadásra. (Helyeslés.)

Öt percz szünet.

Szünet után.

Solymosi Lajos báró: A mezőgazdaság fejlődését eddig számos baj gátolta, — de ezeket a földmivvelésügyi kormány erélyes és üdvös intézkedései megszüntették és azok a törvények is, melyeket a mezőgazdaságra való vonatkozással a legutóbbi években a törvényhozás megalkotott, segítettek a bajon.

Ugy az ipari, mint a gazdasági munkásra jótékony a szövetkezeti törvény, mely olcsó kölcsönökhöz juttatja a kis embert. Sok hitel-egylet létesült, de félt, hogy a fejlődés megakad, mert az intelligenciának nincs kellő befolyása.

Az erdők állami kezelésénél szigorú intézkedést kér, majd az őrlési engedélyről szóló ezzel kapcsolatban a *szabadraktárakról* szól, melyek a gazdák érdekében létesültek, de hátrányukra ütöttek ki, mint sok más intézmény. A gazdáknak maguknak kell szabad raktárakat fentartani, mert mai állapotában arra is szolgálhatnak, hogy az őrlési kedvezmény barátai velük a kedvezmény megszüntetésének semleges eredményét bizonyíthassák.

Hazafias földbirtok-politika.

Szól a *földbirtok politikáról*. Helytelennek tartja azt a világpolitikai tendenciát, mely nálunk megnyilvánul. Pl. a latifundiumok szétarabolásában, a hitbizományok eltörlésében

gondolnom. Szívem hevesebben dobog, lelkem megújodik . . . akár másodsor is rágyujtanék ama lánggal égő szónoklatokra, melyek nyomán száz fokos szelte dühösen a levegőt; újból kivenném részem az ivásokból, melyekben a haza dicsősége és üdvéért sokszor az eszünket is eladtuk. Mert hát az volt a világ. Igen, akkor még fiatal és képviselőjelölt voltam! . . .

Diadalmenet volt az utunk, mondom, valószínű diadalmenet. A merre mi mentünk, ott megveszekedett a kormánynak a pártja, vagy ha még ugyan élni talált, hát úgy meghuzta magát, mint a méh a köpüben, mikor künn dörög és villámlik. Jól emlékszem, az első faluban virágot szórtak lovaink elé, a másodikban fehérruhás lányok mondtak verset s nyujtottak csokrot nekem, a harmadikban maga az előjáróság veretett csapra egy tizenkét akósat s hogy valamelyes hecz is legyen a dologban, hát, a jegyzőt felültették a tetjébe. Ott kalimpált, veszekedett, miközben a kisbíró fogta. Persze csak szinből, így adta meg állásának a dekorumát, lévén ő már hivatalból kormányparti, hanem az ellenzéki tizenkét akósoknak is halálos holtig való hive. Következett a negyedik, ötödik község, itt banderium, ott fáklyásmenet: de ki tudná mind elsorolni mennyi és miféle tisztelettel fogadtak mindenütt!

Igy értünk Szaholátra.

Most is megvicsorítom a fogamat, ha rá-

gondolok. Bár pusztitaná el az Uristen a komisz faluját a földszinéről, miként hogy elpusztította annak idején Sodomát és Gomorhát s vetné be sóval a határát, hogy ne fakadna még csicsóka se semmiféle tagján.

Azok hát fölcusfoltak.

Pedig szálíg az én embereim voltak. Ellenzéki, még pedig nyakas ellenzéki valamennyi s mind e mai napiglan megeszem a fejemet, ha kormányparti ember csak akkora is találkozott Szaholáton, mekkorával a főispán pipáját megpiszkálhatta. És lám, mégis ott feneklett meg dicsőségem szekere.

Jól emlékszem, mikor Szaholát templomtornya a domb mellől kibujt, leglelkesebb kortesem oldalba lökött s boldog mosolygást cselekedvén ki, azt sugja a fülemben:

— Ehun ni! a mi legerősebb községünk. Háromszáz voks egy határon!

— Éa csakugyan a mienk valamennyi? — kérdeztem én tettetett szerénységgel.

— Hogy a mienk-e? tört ki a kortesből az iszonyu lelkesedés. — Ha ez nem a mienk, akkor Árpád apánk is a tulsó oldallal tartana, ha sirjából úgy véletlen fölkelne.

Az pedig nagy szó. Árpád apánk felől bizonyosak lehetünk, hogy a balpártot vinné diadalra. Sokkal jobban ismerjük a történelemből kurucz természetét, hogy sem hozzá ne szár-

maztatná a némettel czimboráló kormánypart fejéhez azt az iszonyatos buzogányát.

A kocsik hatalmas port vertek föl az országuton s abból úgy látszik, Szaholáton is megtudták, hogy mi vagyunk, kik közeledünk, mert egyszer csak elbődült valami mozsárágyu, azt egy második, harmadik követte. S úgy tartott az szünös szüntelen, míg csak százötven lépésre nem értünk a faluhoz. S azokból a rettenetes puffanásokból világosan kilehetett érteni, ki léssen a követ a mi kerületünkben.

Végtelen lelkesedés lakozhatott itt a szivekben, azért is pazarolják annyira a puskaport.

Száz lépésre lehetünk, mint mondtam már, az első háztól s itt egyszer csak egy fényes csizmában és ünneplő bekecsben kihuzott atyafi állotta utunkat.

— Álli! — kiáltá parancsoló hangon. Semmiféle generális se vezényelhetne határozottabb hangon.

— Mi baj? — kérdeztem én meglepetve.

— Semmi baj sincs — volt a válasz, — éppen azért tessék csak megállani.

Ez a logika nem fért a fejembe. Újból tudakoltam tehát:

— De mégis, no voltaképen miért is kell nekünk itt az ut közepén megállapodnunk?

— Mert Csuda Mihályra még várakozással kell lennünk.

stb. Ez nem igazi magyar hazafias földbirtokpolitika. A hitbizományok eltörlése pedig anti-liberalis, mert jogfosztás, éppen ez áll a hitbizományok adományozásának meggátolására. Állandó kezében kell maradni a földbirtoknak. Végül a szociálizmusról szól. A budgetet elfogadja. (Helyeslés jobbról.)

A munkások tisztelete.

Marjai Péter: A szociálizmus szünőfélben van, ezért elismeréssel adóz Darányi miniszternek. Személyes tulajdonai, tapintatos modora tette őt kedvelté a munkás nép előtt. Széchenyi Ferenczhez hasonlítja Darányit, a ki gyermekeit kécsókra küldte az öreg munkáshoz. Nem kívánja azt a magyar munkás, hogy neki kezet csókoljanak az urak, de az érdemszeirint tiszteletet ne vonják meg tőle. A tisztviselők példát vehetnének a minisztertől.

Szentpály Jenő a javaslatot pártolta.

Az ülések meghosszabbítása.

Elnök most bemutatta Széll Kálmán miniszterelnök indítványát az ülések meghosszabbítása iránt.

Ez indítvány fölött holnap fognak szavazni.

Délafrikai háború.

Angol alsóház ülése.

London, márcz. 25. Az alsóház élénk vita után 229 szavazattal 120 ellenében elvetette Riednek a ház elnapolására vonatkozó indítványát.

Reid erőiesen tiltakozik Balfour válaszána a hangja ellen.

Balfour tagadja, hogy olyat mondott volna, a mi a szólásszabadság elvével ellenkezik. A kormány minden lehető el fog követni, hogy a szólásszabadságot minden jogos formájában megvédjék.

White Ridley azt mondja, hogy a helyi hatóságoknak kötelességük a rendzavarásokat megakadályozni. A közvélemény olyan izgatott, hogy különben egészen ártatlan gyűlések is rendzavarást okozhatnak. Azoknak az embereknek, a kik gyűléseket hívnak össze a béke érdekében s a kik Anglia ellenségeiért emelik fel

szavukat, a rend fönntartásával is kellene kissé törődniök.

Brodrick parlamenti államtitkár bejelenti, hogy *Drezda utcáin angol állampolgárokat inzultáltak*, hogy a brit lobogót, a mely éjjel kitűzve maradt az angol-amerikai klub házában, letépték és hogy az ottani angol templomot kétszer is megtámadták. Anglia drezdai képviselője lépéseket tett már a szász külügyminiszternél, aki sajnálkozott az előfordult eseményeken és azt a kielégítő kijelentést tette, hogy a rendőrség minden lehető intézkedést megtett arra, hogy ilyen sajnálatos események ne ismétlődjenek és hogy az angol állatvalókat megvédje. Azt az embert, a kit azzal gyanúsítanak, hogy a brit lobogót letépte, letartóztatták.

Az alsóház azután 172 szavazattal 23 ellenében elfogadta harmadik olvasásban a hadi kölcsönről szóló törvényjavaslatot.

London, márcz. 16. A hadügyminiszterium a következő tegnapi keletü táviratot kapta Roberts lordtól Bloemfonteinből: Gatacre tábornok ma reggel átkelt az Oranje folyón és megszállta Bethuliét. Polecarew tábornok ma reggel 2000 főnyi testőrcsapattal és egy kis csapat lovasított gyalogsággal vasuton elindult Bloemfonteinből, hogy Gatacre és Clement tábornokok hadai között összeköttetést hozzon létre. Polecarew délután elhagyta Bathany állomást a nélkül, hogy ellentállásra bukkant volna.

London, márcz. 16. A »Daily Mail«-nak jelentik Pretóriából 13-iki kelettel: Reitz államtitkár proklamációt bocsátott ki, a melyben megczáfolja Salisbury állításait. A proklamáció azt mondja, hogy a köztársaság annak idején felszólította a brit kormányt, hogy csapatait vonja vissza, mert a csapatok otlletét hadüzenetnek tekintik. Ebben még nem lehetett hadüzenetet látni a burok részéről. Ugy a fegyverkezések, mint az ultimátum óvintézkedések voltak, a melyek Jameson betöréséből keletkeztek és abból, hogy sifferes táviratokból kiderítették, hogy az angol kabinet némely tagjai a köztársaságokat meg akarják fosztani függetlenségüktől. Most azonban Salisbury távirata minden kétséget

eloszlattott. A burghereknek küzdeniök kellett nemzeti függetlenségükért és bizniök abban, hogy Isten megvédi jogaikat.

Kísérlet Cronje megszőktetésére.

London, március 16. Hir szerint *Cronjének* a Szent-Ilona szigetére való vitele előtt leveleket csempésztek, melyek czélja volt Cronjével egy szökési terv tudatása. A levelek csempészését fölfedezték.

Városi közügyek.

Minden napra esik a városházán legalább egy ülés; néha kettő, három is. A különböző bizottságok állandó munkában vannak s ennek a következménye, hogy egyik-másik bizottsági ülésre nem mennek elegendő számmal a tagok. Elfoglaltatásuk mellett nem áldozhatnak túl sok időt a közügyeknek.

Tegnap Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága ülésezett több fontos ügyben.

Jelen voltak: Komlóssy József elnök, Dus László, Rimler Károly, dr. Baróthy Ákos, Busch Dávid, Pékánovics Imre, Csák Máté, Rendes Vilmos, Beczkay Lajos, Ländler Ferencz, dr. Kornstein Lajos, Szűts Dezső jegyző.

A kitűzött ügyek közül első sorban

az automobil kocsik

dolgát adta elő az elnöklő tanácsnok.

A Kappel és Fischer czég engedélyt kért, hogy Nagyváradon automobil kocsikat járat-hasson.

Rimler Károly feleliti, hogy a fővárosban forgalmi, közbiztonsági tekintetből nem engedték meg az ily kocsikat. Itt is veszélyeztetné a közlekedést s azonkívül kárt okozna a villamos vasutaknak és a bérkocsi iparnak.

Pékánovics Imre látta Székesfehérvárott és Budapesten ezen kocsikat. Valóságos monstrumok, a melyek sokszor fennakadnak s fennakasztják a közlekedést egy fél vagy egy egész óráig.

A kérelemnek a napirendről való levételét javasolja a szakbizottság.

Aszfalt próba járda.

Incze Lajos vállalkozó kéri, hogy Kossuth Lajos-utca jobb oldalán, a Sas kávéháztól a Serház-sikátorig aszfalt próbajárdát készíttessen. 10 évig minden javítást ingyen teljesít, a mellett hogy a járdát teljesen ingyen bocsátja a város tulajdonába.

— Csuda Mihályra? — tekertem a fejemet.
— Igenis, Csuda Mihályra — hagyta helyben teljes komolysággal a paraszt.
— Dehát mi az Isten csudája az a Csuda Mihály? — vetém oda bosszankodva a kérdést.
— Az... az... törte a másik — szeretettel kérem, az a mi szónokunk.
— A kendtek szónoka?
— Igenis, a ki tekintetes uramat ékes szavazattal fogadni fogja.
— Ah! — szaladt ki számon a meglepetés — talán szónoklat léssen?
— Igenis, az léssen, — hagyta rá mosolyt gerjesztő komolysággal a bekecses ember — azért csak tessék még várni.
— És meddig várjak? — tudakoltam meg lehetős derűtséggel.
— Mig Csuda Mihály el nem készül.
— Ebből a feleletből persze nem lettem okosabb, tovább füztem tehát a dolgot és azt kérdeztem:
— Bizonyosan most tanulja még az atyafi a beszédet, mi?
— Deho y tanulja: a kisujjában vagyon az már régen — viszonzá a másik.
— De hát akkor mit csinál Csuda Mihály uram?
— Mit? — pattant föl fejét ijedten elfordítva, — jócskán ivott s most aluszik a sehonnai.

— Micsoda? aluszik? — kiáltottam föl valóságos dühvel.
— Igenis, kérem alázatossággal, aluszik — hagyta rá a paraszt.
Nekem sem kellett ennél több. Eddig tréfára vettem csak a dolgot, de most ugy kizökkentem egyszerre a barázdából, hogy azt a Csuda Mihály uramat mentem felpozozom, ha véletlen mindjárt a kezem ügyébe kerül. No nézd a gazembert! még bizony itt lessük meg, mire majd a gatyás atyafi fölméltóztatik ébredni és kelni. Eppen nem rosz. Odszólítam a kocsisnak, indítsa meg a lovakat, csöppet se vagyok kíváncsi Csuda Mihály uram csudálatos szavazatjára, melyet csak most álmodik még r'szeg fővel össze. Tartunk a falusi szónok nélkül is olyan bevonulást Szaholátra, milyenre a legöregebb emberek sem emlékeznek a Rákóczy inszurrekció óta.
A lovak hiszen megindultak volna, hanem a paraszt ember megragadta a kantárt s viszatartotta őket.
— Ha mondom, ne induljanak! — szólt föl a kocsisnak mérgesen.
— Hajts! parancsoltam én.
— Rosz vége lesz — fenyegetett az atyafi.
Rosz vége? A miatt a Csuda Mihály miatt talán? Festett ördögöktől nem szokás manapság már megijedni. Kikaptam a kocsis kezéből a gyeplőt s a lovak közé suhintottam. A pa-

raszt elpenderült s a hosszú kocsisor diadalmas zászlólobogással vonult be a községbe.

Rengő éljenekkel fogadtak gyerekek, felnőttek egyaránt. Az asszonyok kendőket lobogtattak, a férfiak meg hosszú sorban vonultak utánuk.

Csak a község házában találkoztunk ijedt arccal. Csuda Mihálynak, a szónoknak távolléte, ugy látszik, zavarba ejtett mindenkit. Senki se fogadott legalább bennünket.

De hát nem törődünk vele. Pozitúrába vágtam magamat s iziben rágyújtottam beszédemre.

— Tiszelt polgártársak! Kezdtém.

Leirhatatlan lelkesedést keltett már a megszólítás maga is. Hát még a többi. Beszédem folyamán iszonyu nagyokat ütöttem a kormányon s mire a végére értem, ugy pörére vetköztettem az elvtelen ragyogóját, hogy garasára becsület se maradt rajta Ádám köntösnek. Hanem elég különös, minél tovább értem, embereim annál jobban fogytak s a végén alig maradt más, csak az asszonyok és gyerekek.

Mikor a különös jelenség oka után érdeklődtem, azt nyertem válaszul, hogy mert Csuda Mihályt magamra haragítottam, azért ő most a korcsmába szónokol a tisztelt választó polgároknak: pártot ütött ellenem.

Mosolyognom kellett. Értettem már az alkotmányos kapacitálás módját. Rövid ideig

Rimler Károly azért szólal fel, mert nem való az, a mi a beadványban foglaltatik. A hatóságot azzal vádolja, hogy üldözi őt. Ez ráfogás. Ismerteti az ügyet, s czáfolja az Incze kérelmében felhozottakat. A kérelem érdemi részét nem bolygatja, mert az engedélyt megadandónak tartja.

Busch Dávid üdvözlí az Incze vállalatát, mert konkurrencziát támaszt. Elfogadja a kérelmet s azt teljesítendőnek tartja, de nem Kossuth-utcán, hol már lapos kő van, hanem a Ker. Csarnoktól Kolozsvári-utczáig, itt még jobban ki lehet próbálni.

Rendes Vilmos is inkább ott akarja a próba járdát, a hol Busch Dávid, sőt a háztulajdonosok is hozzájárulnak ezen vonalon. — Pártolja a kérelmet.

Pekanovits Imre fejtegeti, hogy a magyar-aszfalt monopoliumot csinál, ezért jó, ha valaki konkurrencziát támaszt.

Dr. Kornstein Lajos higienikus szempontból kívánná, hogy lehetőleg aszfalt járdákat építtessenek minden vonalon.

Javasolják a kérelem teljesítését azzal, hogy a próba járdát a Lloydtól Kolozsvári-utczáig készítse Incze Lajos.

A vasút állomás kibővítése.

A M. Á. V. kolozvári üzletvezetősége a nagyvárad pályaudvar kibővítésére helyhatósági engedélyt kér.

Az engedély megadását javasolja a bizottság.

A helyi ipar védelme.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara szabályrendeletet készített a város részére szükséges terménybeli szolgáltatások beszerzésénél és az ipari munkálatok kiadása s az ipari munkáknak helybeli iparosok részére biztosítása tárgyában.

Busch Dávid, Hegedüs Géza, Beczkay Lajos általánosságban sem fogadják el a szabályrendeletet, míg Rendes Vilmos a helyi ipar támogatásának szükségét fejtegeti.

Javasolják, hogy a szabályrendelet felett térjen napirendre a tanács.

Keletkező villa-telep.

Özv. Rimler Károlyné kéri, hogy a gázgyár mellett levő 294 négyszögöl területet adja el házhelyül a város.

Busch Dávid a környéken levő s az építendő honvéd-gyalogsági laktanyáig terjedő telket házhelyekül felosztotta s bemutatja a tervet. Csak villaszerű házakat szabad ide építeni.

Beczkay Lajos nem ellenzi a telkek eladását, de szépészeti szempontból szeretné, ha

voltam még csak képviselőjelölt, hanem annyit mégis betéve tudtam már, hogy egy-két hordó bor szászorta különben beszél, mint megannyi Csuda Mihály. Nos és én nyomban a csapatot szolgáltattam meg s aztán, mert néhány községem még hátra volt, nyugodt lelkiismerettel odább állottam.

Három négy nap mulva egyik kortesem azzal a rémhírral lepelt meg, hogy Csuda Mihály hatalmas szónoklattal fogadta a kormány jelöltjét, biztosítván őt polgártársai ragaszkodó szeretetéről.

Megint mosolyogtam. Bánom is én a Szaholátiak szeretetét, csak a voksukat adják nekem. Az pedig az enyém minden körülmények között. Az elv elv marad örökkön örökké s a mozsáragyuk Szaholáton balparti elveket hirdettek.

Megesett a választás . . . És . . . és, no igen, a kezem ökölre szorul. A szaholátiak egy szálig a kormány mellett jöttek be. Igaza volt a parasztnak, ki az uton figyelmeztetett, vártam meg, míg Csuda Mihály alvásából fölébred. Ha fertály órát várok, én leszek a képviselő: az az álmos gazember megbuktatott az agyonaludt szónoklatával.

a Rulikovszky-temetőhöz vezető ut egyenesre hozatnék.

Busch Dávid kifejti, hogy ez által az egész környék, a már meglévő hadapródiskola előtt disztelen lenne.

Rendes Vilmos helyesli a telkek eladását; itt már ugy is lesz ut, csatornázás s egy csinos épületes csoport keletkezik a villák építése folytán.

Dr. Kornstein Lajos szépészeti szempontból helyesli a Beczkay tervét. A helyszínen tanulmányozzák a kérdést.

A főmérnök tervezetét elfogadták s a telkek árát négyszögméterenkint 2 koronában javasolják.

Nagy-Teleki-utca működve.

Ezelőtt 6 évvel építették ki Nagy-Teleki-utca gyalogjárdáját a Ländler—Hanzlián-féle műkövel, a kocsiutját pedig kockakövel. Az utca jobb oldali járdáját a Gyep-utca felé mintegy 30 méter hosszban azonban sokkal kisebb méretű műkövel készítették, mint az utca többi részét.

Ezen kisebb kövek ellen, különösen szépészeti szempontból emelt már az első felülvizsgáltnál kifogást a szépészeti és közlekedési szakbizottság s felhívták több ízben a vállalkozót azok kicserélésére.

A főmérnök nem kifogásolja a kisebb köveket, de a bizottság tagjainak többsége ezuttal is azok kicserélését kívánta.

Kimentek a helyszínre, hogy megtekintésük a kifogásolt járdát.

Jakobovits Márton.

— Egy hat hasábos árverési hirdetmény. —

Nagyvárad, márcz. 16.

A mármárosi földfoglalásban most Káhn Ezechiélnek párja akadt sőt e téren talán a legnagyobb rekordot érte el Jakobovits Márton, Sáfár Zelig és Sáfár Iczig.

Ezek a Sáfárok jól sáfárkodtak, hogy a mai hivatalos lap árverési rovatában egymás mellé kerültek Jakobovits Mártonhoz, mert mint hallgatólagos üzlettársak fényesen kiveszik a részüket a nagy nyereségben.

Nagyvárad messze van ugyan Máramarostól, de azért korántsem ördögi mesterség ezt kitalálni, csak a hivatalos lap tegnapi számának árverési rovatát kell megtekinteni. Igazán bámulatos nagy árverési hirdetmény, szinte unikum a maga nemében. A Csávolszky árverési hirdetményei harmadrésznire sem terjedtek mint ez, pedig itt talán századrésznire sincs az összes becsérték a Csávolszky birtokainak. A ki tehát fáradságot vesz magának és megtekinti ezt az árverési rovatot, az egy unikumot lát. Terjed pedig a Jakobovits Márton, Sáfár Zelig és Sáfár Iczig árverési hirdetménye *hat hasábon, tehát több mint egy oldalon keresztül* s az árverés tárgyait képező ingatlanok középszámítottával véve kitesznek mintegy 7—800 helyrajzi számot. Óriási summa! Egy egész község apró-cseprő földecskéi, melyek között vannak 10, 14, 40, 50 frt becsértékűek, de a legnagyobbak a 200 frt. becsértéket nem haladják túl. Nem is csuda, hogy túl adnak rajta Jakobovitsék. A munkáltatása sok vesződéssel, sok munkapazarlással jár és nem érdemes benne hevertetni a »pénzt.«

Ezt a rengeteg számcsoportot látva egy csöppet sem nagyitunk, ha azt mondjuk, hogy *Alsó Kalócsa* községe fölött április 2-án megpördül a dob. Mi lesz azokkal a szerencsétlen kifosztogatott emberekkel, a kiknek mindenét elszedik április 2-án. Mert Jakobovics

Márton és Sáfár Iczigék tudják nagyon jól, hogy mit csinálnak. Ők csak nyernek azzal, hogy őket elárverezik, mert *tisztul a helyzet*. A bank is besepri a magaét, Jakobovicsék is a fölösleget és az egész árverésnek a szerencsés len alsó-kalócsai ruthének isszák meg a levét, a kik áprilistól kezdve földönfutókká válnak azon a földön, a mely ugyan már rég nem volt az övék, de keserves munka árán második jobbágyságban legalább megtűrték őket.

A ruthén bizottság mentési akciója ha valahol, ugy bizonyára itt is helyén való volna, hogy kimentsen valamit a roncok közül és újra földdel lássa el a kifosztogatott szerencsétleneket.

Ugron Gábor naplója.

— A »Hét« konyhájáról szabadon ellesve. —

Péntek.

Nem szeretem az áskálódást, bujkálást, praktikálást. Ha én haza megyek Udvarszékre és szemébe nézek ott akárkinek, mindjárt megtudom mondani, hogy kibem mi lakozik. Meg is mondom neki szemébe, hogy pld.: te Domokos, te rossz indulattal vagy irántam. Ha bajod van velem, mond szemembe.

Hanem persze ez csak Udvarszéken lehet, de már Budapesten cserben hagy az ember ismeretemet. Maholnap üldözési mániába esem. Mennyien támadtak a minap, mennyien támadnak azóta is és mindeddig csak még egy támadómat tudtam fölön fogni. Pedig azt hiszem, hogy légió a számuk.

Hát miért nem mernek velem szemtől-szembe állani és miért bujkálnak újságcikk alatt, miért mint névtelen levélírók stb.?

Nem igaz ember az, a ki titokban áskálódik. Ha képviselő, ugy sikra szállanék vele az ország-házban, vagy akárhol a közélet terén, csak ne kelene árnyak ellen harcolnom. Olyan alakokat tologatnak elébem ezek a láthatatlan kezek egyszerűen, a kiktől azt sem tudom jóformán, hogy miféle nációk.

Mindezekben csak az bosszant, hogy nem tudom kinek a körmére koppintsak, a Bánffy uréra, a kivel sajnálatomra, nem tudok most találkozni a közélet terén, vagy önzetlen barátom Karolusz ur körmére.

Még csak napok mulva ül össze az összeféretlenségi bizottság, hogy az én ügyemet tárgyalja és már most elkezdik a hangulatot csinálni ellenem. Üzlettársam Baruch Jeremiás kétségbe van esve üzletünk jövője fölött, mert mint mondja, — nem minden képviselőt elégíthet ki potom 20% provizióval és nem mindig potyog egy-egy 60,000 métermázsányi zabszállítás.

Azt teszem, hogy pakolok és haza megyek Udvarszékre. Ott nyugodtan bevárom a bizottság döntését. Én kész vagyok mindenre. Ha le kell mondanom, akkor élni fogok nagy számu vállalatimnak, a miket mint képviselő összeszedtem és még azt teszem, hogy beszerzem magam a megyegyűlésbe, a honnan Haller főispán hétezer holdam daczára kibuktatott.

Ha majd utoljára távozom a Sándor-utczából, azt fogom mondani, a mit a római hős, Mucius Scevola:

— Hosszu az utánam következők sora!

TAJÉKOZTATO.

muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 18. A kath. legényegylet közgyűlése d. u. 1/2 5 az egylet helyiségében.
Márcz. 19. Esküdtzéki tárgyalás.
Márcz. 21. Esküdtzéki tárgyalás.

Márcz. 21. A gazdasági egylet közgyűlése.
Márcz. 23. Esküdtszéki tárgyalás.
Márcz. 23. Közúti vasut közgyűlése.
Márcz. 27. Megyei közgyűlés.
Apr. 1. A kaszinó közgyűlése.

UJDONSAGOK.

* **Utazó kispapok.** A budapesti közp. szeminariumnak majdnem összes növendékpapjai — néhány előjáró vezetése alatt — résztvesznek az április havi nemzeti zarándoklatban. Az előjáróság kezdesére ugyanis a kispapok egyházmegyénként főpásztoraikhoz fordultak, hogy engedélyt és támogatást kérjenek a nemzeti zarándoklatban való részvételhez. Kettő kivétellel már minden püspök válasza megjött. A főpásztorok készséggel megadták az engedélyt és a költségek legnagyobb részét viselni fogják. A szeminarium a maga részéről 1200 koronával, a kormány pedig a tanulmányi alaphoz 1600 koronával járul a költségekhez. A zarándoklat idejére az egyetem theologiai fakultása szünetet adott a kispapoknak.

* **Az új nagyvárad kir. ügyész.** Fővárosi tudósítónk távirja, hogy a nagyvárad kir. ügyészség vezetésével dr. Nagy Géza pestmegyei kir. alügyész bízott meg. Kinevezését a hivatalos lap holnapi száma fogja hozni.

* **A kaszinó közgyűlése.** Vettük a következő meghívót: A »Biharmegyei Nemzeti Kaszinó« 1900. évi április hó 1-6 napján az egyleti helyiségben tartandó évi rendes közgyűlésére az egyleti tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgyai: 1. A választmány évi jelentése. 2. Esetleges indítványok. 3. Tiszviselőik és választmányi tagok választása. Kelt Nagyváradon 1900. évi márczius hó 16. napján. *Az elnökség.*

* **Apad a járványos betegségek száma.** Részletesen említettük, hogy a f. év első két hónapjában az abnormis időjárás folytán Nagyváradon a járványos betegségek, különösen a vörheny, tömegesebben lépett fel. Bár az időjárás még mindig rendkívüli kedvezőtlen s alig pár napja közeledik a tavaszhoz, a járványos betegedések száma apad. A városi orvosi hivatal reméli, hogy ha bekövetkezik a rendes tavaszi idő, a közegészségi állapot is a rendes körülmények közé jut. Az eddigi járványos betegedések különben elég enyhe lefolyásuk voltak.

* **Az új ötkoronás.** Pénzügyminiszteri rendelet értelmében az új ötkoronások forgalomba hozatala a f. hó 15-én vette kezdetét az Osztrák-Magyar bank fiókjai útján, az ötforintos bankók beszoállításával mellett. Felesleges talán mondanunk is, hogy ez az öt koronás nem valami subtilis kis pénzdarab s azért a pénzügyminiszteri rendelet meghatározza, hogy 250 korona összesen felül nem vagyunk kötelesek elfogadni mind ötkoronát. Az új öt koronások tegnap jöttek Nagyváradon forgalomba. A kir. adóhivatal bocsátott ki néhány száz darabot, amelyeket az újdonság ingerénél fogva csakhamar elkaptak a közönség. Csinos metszésű, ragyogó fényes pénzdarabok, de tulnagyk.

* **Körözött ügyvéd.** Az sem mindennapi dolog, hogy egy ügyvédet körözzenek. A hivatalos lap tegnapi száma hoz egy ilyen hirdetményt. Egy lévai ügyvéd *Zatureczky István* a körözött, aki lakhelyéről már régen, bejelentés nélkül eltávozott és most is ismeretlen helyen tartózkodik. Az ügyvédi kamara ennél fogva elrendelte ellene a végtárgyalást, melyet április 7-én fognak megtartani.

* **A debreczeni telefon.** A debreczeni telefont e hónap 24-én állami kezelésbe veszik. Ez alkalomra a miniszter képviselőjében *Hollós József* kir. főmérnök van kiküldve. A nagyvárad pósta távirida igazgatóság az átvételhez *Gáll Elemér* főmérnököt és *Petri János* főtisztet, az építési osztály vezetőjét küldte ki. A kezelés betanításával *Nidermann Antal* p. t. fogalmazó van megbízva. Körülbelül egy év múlva a debreczeni távbeszélőt is bekapcsolják az interurban vezetékbe s akkor Nagyváradról is lehet Debreczennel beszélni.

* **Változás a zene iskolában.** Sajnálattal értesülünk, hogy *Báky Endre* zenetanár a zene-iskolában viselt tanári állásáról lemondott. Mint alapos zenei készültsgű tanár sokat buzgólkodott az iskola niveaujának emelésén s lemondása nagy veszteséget jelent az iskolára nézve. Az igazgatóság a megüresedett helyet *Winkler Mártha* kisasszonnyal töltötte be.

* **Elgázolás a vaskóh-belényesi vonalon.** F. hó 15-én este 7 óra 56 perczkor a vaskóh-belényesi vonalon a *dragonyosdi* állomásról kiinduló vonat elgázolta *Belezzáu György* buncsesdi lakost. A vonat kerekei által teljesen szétdarabolt bolttestet beszállították *Barestre*, a hol a bonczolást tegnap ejtették meg rajta.

* **A hernyózás.** A gyümölcsök legnagyobb ellensége a hernyó. A gondatlan gazdának nemcsak a termését teszi tönkre, de a hernyó által lepusztított fa megcsinyli a gondatlanságot a következő években is. Azonkívül egyik gazdától a másikhoz elvándorolnak ezek a férgek, azért közérdek, hogy mindenki lehernyózza idejekorán a gyümölcsfáit. — A hernyózás ideje elérkezett. A rendőrkapitány a következő hivatalos hirdetőment bocsátotta ki:

A városi kapitányi hivatal által figyelmeztetik mindenki a hernyózási szabályrendeletre s a földművelésügyi m. k. miniszter ur 6 nagyméltósága által 6412—III. 7. sz. a. kibocsátott rendeletére, mely szerint minden birtokos, bérlő vagy gondnok tartozik minden évben márczius 30-ig a kertjében, udvarán, szőlőjében, szóval a város határán birtokában levő minden fáról, cserjéről és sövényről az őszszel visszamaradt hernyófészkeket és tojásgyűrűket leszedni és azokat tűzveszélyre alkalmas nem szolgáltató módon elégettetni. Az irtásnál főfigyelem fordítandó a legtöbb kárt okozó úgynevezett »fehérgalagonya pillangó« és a sárga »fampille« hernyóira, illetve azok fészkeire, továbbá a gyapjas pille petéire és gyűrűs pillére. A mulasztók 2—50 frt-ig terjedhető pénzbüntetéssel, nem fizethetők esetén, aránylagos elzárással büntetnek. Kelt Nagyváradon, 1900. évi márczius hó 3-án. *Rimlér Károly*, rendőrkapitány.

* **Szökött szerb pénzügyőr.** *Markovics Ziván* szerb kir. pénzügyőr állomásáról a napokban ismeretlen okokból eltávozott és Magyarországra szökött. Nekünk nem igen van még szükségünk szerb finánczra is, míg ellenben Szerbiának eléggé fontos a szökevény előkerítése a magával vitt Martini fegyver és kincstári ruha miatt, azért a bécsi szerb kir. konzulátus kérésére a belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a szökevény köröztetése iránt.

* **Elítelt borhamisító.** Tegnap érkezett le Nagy-Becskerekre a belügyminiszter döntése *Risztics Pál nagykeréki borkereskedő* borhamisítási ügyében. E szerint a vármegye alispánjának II. fokú ítéletét, mely szerint Nagy-Becskerek város rendőrkapitánya által hozott I. fokú ítélet helybenhagyatik, a belügyminiszter megersíti és kötelezi terhelt *Risztics Pált* mesterséges bor forgalomba hozatala által elkövetett kihágásért 100 frt pénzbüntetés, 64 frt 7 kr. borvizsgálati díjnak, az időközben eladott bor értéke fejében 414 frt 15 kronak, a palaczkok, dugók értéke bejében 2 frt 50 kr-nak megfizetésére. Ezenkívül a hatóságilag lefoglalt 7874 liternyi must már kétségtelenül hamis bor só-

val denaturálandó és a nagy-becskereki m. kir. pézüzgigazgatóság értesítendő, a fenntebbi denaturálandó bormennyiség után kivetendő adó czéljából.

* **A Hüttemann czirkusz sorsa.** Megirtuk annak idején azt, hogy a Hüttemann czirkusz minő viszonyok közé került Nagyváradon. A társulat nagy reményeket fűzött a nagyvárad szerepléshez, mert tudták, hogy az előbbeni czirkusznak milyen jól ment a sorsa és így méltán azt hitték, hogy nekik is jó sorsuk lesz. Hanem keservesen csalódtak, mert hiába próbálták meg mindent, hiába tettek meg mindent, hogy a közönséget odavonzzák, az nekik nem sikerült, a czirkusz majdnem minden este teljesen üres maradt, úgy, hogy legtöbbször a világítási s rendőri költségeket sem lehetett fedezni a bevételből. Eleinte azt hitték, hogy a közönség közönyét sikerülniök fog eloszlatni, de minden kísérlet eredménytelennek bizonyult s végre is beállott az, hogy az igazgató a személyzetet nem tudta fizetni. Ilyen viszonyok között az adósága is nőtt a társulatnak és ennek a vége az lett, hogy megjelent a végrehajtó a czirkuszban és lefoglalt mindent. Már több mint egy hónapja történt. A társulat személyzetének egy része eltávozott, más része itt maradt, a lefoglalt lovakat itt tartották egy kis vendéglőben. Azóta a czirkusz épületet is lerombolták s már hirtelen sincs annak, hogy czirkusz volna Nagyváradon, pedig a czirkusz még mindig itt van, hanem most már csak napok kérdése az itt maradása. Hüttemann ugyanis most már ügyét teljesen rendezte s most köruttra készül. Nagyváradról még a jövő hét elején eltávoznak. Legelőször Szalontára mennek, hol a czirkuszt nagyon várják s ahol remélhetőleg a nagyvárad deficit egy részét sikerülni fog eloszlatni.

* **Tűz az osztálysorsjáték huzásán.** A budapesti vígadóban folyt tegnap is, mint mindig az osztálysorsjáték huzása. Nagy közönség volt jelen a huzáson, mely érthető kíváncsisággal leste a huzás eredményeit. Egyszerre páni félelem vett erőt a közönségen. A teremnek egyik sarkában félméternyi magas lángok csapkodtak föl, óriási vehemenciával. Valósággal ugylátszott, mintha a föld gyuladt volna ki. A közönség persze rémülten futott a kijáratok felé. A huzást is egy másik terembe kellett áttenni és ott folytatták az izgalmas jelenet után a huzást, a mi némi késést okozott. A tűz úgy keletkezett, hogy a parket alatt elhelyezett gőzfűtési készülék áttűzesedett és meggyújtotta a száraz parkettet. A tüzet csakhamar sikerült elnyomni.

* **Alsós tuletórával és bicskázással.** *Laufer Ignác* budapesti szobafestő tegnap este a Sip-utca 10. szám alatt egy *Weisz Ignác* nevű barátjával a lakásán alsós kalábert játszott *Weiszszal* meg egy harmadik emberrel. Mint a Lipótvárosban szokták, tuletórával és kontra-ultimóval játszottak. Egy kontra-kassza és kontra-ultimó bemonása alkalmával *Weisz* — horribie dictu — renonszot adott és ezen *Laufer*, a ki *Weiszszal* együtt játszott a fölvevő ellen, irtózatosan felbőszült, olyannyira, hogy bicskát rántott és összeszurkálta *Weisz*t. Szerencsére a sebek nem jelentékenyek, de azért *Weisz Ignác*ot a kórházba kellett szállítani.

* **Találtatott egy néma flu.** Báránd közönségben f. hó 9-én egy 13 évesnek látszó néma flu találtatott, a ki szüleiére és lakhelyére nézve nem tud felvilágosítást adni.

IRODALOM.

A Sz. István-Társulat alkalmi kiadványai.

Az 1900-ik szent évre vonatkozólag a Szent-István-Társulat kiadásában újabban ismét három könyvecske látott napvilágot. Az egyiknek címe »Örömsztendő azaz Nagy jubileumi bucsu az 1900-iki szent évben. Alkalmoszerű tanítások és áhitatos könyörgések gyűjteménye« a mely az esztergomi egyházi főhatóság engedélyével jelent meg. Százitzen-

egy oldalon át röviden foglalkozik a szent év történetével, nyerhető bucsukkal, számos alkalomszerű imával szolgálva az egész, valamint a következő 1901-iki esztendőre, a melyre előreláthatólag ki lesznek terjesztve mindazon bucsuk és kegyelmek, melyek 1900-ban csak Rómában nyerhetők meg. A díszesen kiállított füzetnek ára 48 fillér s kívánatos, hogy ugy 1900-ban, mint 1901-ben minél több hívőnek jusson kezébe.

A másik kiadvány czíme, mely mint ilyen a 159-ik a népiratkák között, *Római zarándok-könyv*. A magyar ember utmutatója az örök városban. Irta *Velési*. Alig 62 oldalon röviden és népszerűen ismerteti az örökvárost, minden tekintetben felvilágosításokkal szolgálván Rómába törekvő honfitársainknak. Fölötte használatossá teszi a füzetet a hozzámellékelt kis magyarolvasz szótár, a mely a legszükségesebb szavakat tartalmazza, kiírva magyaros helyesírással. Nélkülözhetetlen segédkönyve lesz ez római zarándokainknak, a kik vagy 1900-ban, vagy később bármikor keresik föl az örökvárost. A füzet ára 24 fillér. — Minthogy pedig a szent esztendőben nemcsak az örökvárosba, de Nagy Mária-Czellbe is nagyobb számmal indulnak hazánkából a zarándoklatok, a Szent-István-Társulat népiratkái között (161. sz.) kiadta Novák Lajos kitűnő munkáját, melynek czíme: *Nagy Mária-Czell rövid története és ismeretése*. E számos képpel díszített csinos könyvecske közli Nagy Mária-Czell történetét, ismerteti a templomot, a kincstárt és a Mária-Czellbe vezető utirányokat s ezen kívül számos igen szép imát és szent éneket tartalmaz. Ára 24 fillér. Mindhárom könyvecske megrendelhető a Szent-István-Társulatnál: Budapest VIII. Szentkirályi-utca 28.

Az Országos Pázmány-Egyesület f. évi márczius 28-án délelőtt 1/2 10 órakor a budapesti központi papnevelő-intézet dísztermében rendkívüli közgyűlést tart, a következő napirenddel. 1. Elnök választás. 2. Az alapszabályok módosításának tárgyalása. 3. Az Országos Pázmány-Egyesület által elbeszélésre kitűzött pályázat eredményének kihirdetése. 4. Esetleges indítványok. (Az indítványok az alapszabályok 24. §-a értelmében három nappal a közgyűlés előtt bejelentendő az elnökségnek.) A közgyűlést szent mise előzi meg az egyetemi templomban, d. e. 10 órakor. Ugyancsak márczius 28-án délután 3 órakor kezdődik a katolikus írók és hírlapírók országos értekezlete is ugyancsak a központi szeminarium dísztermében.

Az Országos Eötvös-Bizottság legutóbbi ülésén számolt be a végrehajtó bizottság az eddigi beérkezett aláírási iverokról. Tudvalevő, hogy Eötvös József báró összes művei a »Tanítók Háza« javára fognak kiadni és e kiadás tiszta jövedelméből tanárok és tanítók egyetemre járó fiai nyernek ingyenes eljárást ebben a tanuló-otthonban. A szétküldött aláírási iver most kezdenek beérkezni a bizottsághoz, mely most becsátotta közre az eddigi előfizetők névsorát. A bizottság ez uton kéri az ivartókat, méltóztassanak az aláírt gyűjtői iverket minél előbb az Országos Eötvös-Bizottsághoz (Szentkirályi-utca 17.) beküldeni.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Legényegylet tisztújító közgyűlése. Vasárnap, f. hó 18-án d. u. fél 5 órakor tartja a legényegylet tisztújító közgyűlését. A közgyűlés tárgya lesz az elnöki jelentés, pénztári számadás jóváhagyása, illetve a felmentés megadása és teljes tisztújítás. Választás alá esik az alelnök, titkár, pénztárnok, ellenőr, könyvtárnok, első és második dékán, főrendező és a rendezők. Megalakul az ünnepély rendező bizottság, mely a zászlószentelési ügyeket is vezetni fogja. A közgyűlés az egyület helyiségének nagytermében lesz megtartva.

Igazságszolgáltatás.

Megátalkodott tolvaj. Négy ízben volt már elcsukva *Szerző* Sándor lopásért, pedig még csak most van abban a korbán, amikor a legényt elviszik katonának. Fíatalságának nagy részét a börtönben töltötte Szerző, mert még csak tavaly nyáron szabadult ki a fegyházból ahol három és fél évet töltött utolsó lopásáért, az előtt pedig még három ízben volt elzárva hosszabb időre. Mikor a múlt nyáron kiszabadult a fegyházból azt hitték, hogy teljesen megjavult. Pedig csalódtak, mert alig néhány nap múlva ismét csak meggyült Szerzőnek a baja a törvénnyel.

Egy *Pálik* György nevű gyócsos tót járt itt Váradon abban az időben, amikor Szerző kiszabadult. Ezt a szegény embert akivel Szerző véletlenül összetalálkozott meglopta.

A gyócsos tótnak kevés értékű volt a portékája és így csak kevés értékűt lophatott. Alig pár hatos értékűt.

A rendőrség a tolvajt gyorsan kézrekerítette és így Szerző pár nap múlva ismét csak bent volt a börtönben.

Szerző amíg ezen utolsó ügyének vizsgálata folyt bevonult a honvédséghez katonának s javában szolgálja a három évet. Ügyét tegnap tárgyalta a törvényszék s tekintettel előéletére a törvényszék Szerzőt két évi fegyházra ítélte.

Mibe kerül 30 kizsárolt krajczár?

Egy külvárosi szállodának *Neumann* Gábornak a büntnyét tárgyalta tegnap a törvényszék. Neumannnak szállóhelye van közel a várhoz, ahova a vidékről jövő földműves emberek szoktak megszállni.

A múlt évben történt, hogy a Neumann szállodájába két vidéki ember szállott s ott olt a szekerével és mikor a fizetésre került a sor, a tulajdonos és vendégei között nézeteltérés támadt a fizetés tekintetében.

Neumann Gábor ugyanis harmincz krajczárral többet számított fel, mint a menyt a falusiak fizetni hajlandók lettek volna és mint-hogy a vitának másképen véget vetni nem tudtak, Neumann az udvarának ajtaját bezáratta s a két vidéki embert ki nem engedte, hanem így akarta őket arra kényszeríteni, hogy a kérdésben forgó 30 krajczárt fizessék meg. Ebből később heves szóváltás is lett, sőt Neumann a kezében levő pipával még meg is ütötte az egyik embert és pedig oly szerencsétlenül, hogy az súlyosabb sérüléseket szenvedett ennek következtében.

Zsarolásért és könnyű testi sértésért került így a vádlottak padjára Neumann és a tárgyalás eredménye az lett, hogy a törvényszék a vádlottat, Neumann Gábort elítélte *száznegyven* korona pénzbüntetésre, nem fizetés esetén *tizennégy napi* elzárásra s az összes költségek viselésére, ami felmegy közel 400 koronára.

Igy igen sokba került Neumannnak az a bizonyos harmincz krajczár.

A nagyváradí kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf*.

5440 Glancz József csalárd bukás — helyben hagyva.

5451 Nyegró Tótyer lopás — részben megváltoztatva.

5452 Leho János testisértés — h. hagyva.

5332 Simon József becsületsértés — helyben hagyva.

5333 Sebestyén Mihály lopás — megváltoztatva.

5344 Pantye Konstantin testisértés — megváltoztatva.

5345 Herlo Vaszalie testisértés — helyben hagyva.

5473 Rajku Luka rágalmazás — részben megváltoztatva.

Előadó: *Poynár Dénes*.

5031 Kardos Sándor lopás — részben megváltoztatva.

5359 Girgár Konstantin lopás — helyben hagyva.

5360 Kis János szándékos emberölés — megváltoztatva,

5583 Ambrus István orgazdaság — megváltoztatva.

5582 Bakoczi Juli lopás — helyben hagyva.

Előadó: *Harmathy Károly*.

796 Morvai János család — részben megváltoztatva.

934 Knyihár János testisértés — helyben hagyva.

5222 Dávid Ignác lopás — részben megváltoztatva.

5253 Bódog Lőrincz sikkasztás — visszautasítva.

5376 Nagy József testisértés — részben megváltoztatva.

5377 Antal János jogtalan elsajátítás — h. hagyva.

5379 Horga Juon lopás — h. hagyva.

5374 Balázs Károly lopás — rendelet.

IPARÜGY.

Az ipartestület ülése.

Az ipartestület előjáróságának f. hó 14-én Bertsey György elnöklete alatt tartott rendezési ülésén megjelentek: Andriska Károly és Milibák József alelnökök, Bodnár János, ifj. Cser János, Czegléd Jermiás, Hann Lajos, Hegedüs József, Juhász Benedek, Kiss Károly, Lévai Márton, Mészáros József, Mihálovits János, Mónus Sándor, Nagy Sámuel, Óváry Lajos, Péchy Antal, Rendes Vilmos, Széles Lajos, Sziládky Ernő, Szücs Ferencz, Tarsoly Ferencz, Tátray Sándor, Vlád Ágoston, Voszka Ferencz, Weisz Károly és Zsirkay Károly előjárók, Rigly József és Ujváry Vilmos póttagok, Peller Ferencz, Stágl Kálmán és Iványi István számvevők, Jan-kovich János főjegyző.

A február havi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után, a február havi megvizsgált és helyesnek talált pénztári számadások jóváhagyattak.

A bevétel 1442 kor. 46 fil., január havi maradvány 1930 kor. 78 fil. összesen 3373 kor. 24 fil. A kiadás 2065 kor. 10 fil., maradvány 1308 kor. 14 fil.

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur leiratával megküldött kereskedelmi muzeumban kiállítandó ipari cikkekre vonatkozó új szervezeti szabályzat tudomásul vétett, az érdekeltekkel közöltetni határozottat.

Az elnök azon indítványa, hogy az ipartestület egy állandó iparos árcsarnokot építsen, — elfogadtatott, a további teendőkkkel az elnökség lett megbízva.

Felolvastatott Nagyvárad város polgármestere és tanácsához — az iparos árcsarnok helyét kikérendő díjmentes telek kinyerése iránt benyújtandó kérvény, mely egész terjedelmében változatlanul elfogadva lett, annak átadásával Bertsey György, Rendes Vilmos, Milibák József, Széles Lajos, Mihálovics János, Weisz Károly és ifj. Cser János előjárókból álló küldöttség lett megbízva.

A biharmegyei takarékpénztár, a biharmegyei kereskedelmi bank, a polgári takarékpénztár és a Hunyady és László egyesült gőzmalom részvénytársaság igazgatóságának, — a menház alapjára küldött adományaiért köszönet szavaztatott.

Három szegény és beteg iparosnak 10—10, egynek pedig 30 korona segély lett megszavazva, számlákra 134 korona 30 fillér lett kiutalva.

Ezzel az ülés véget ért.

Az iparhatósági megbizottak.

Az 1884: XVII. tcz. 167—174. §-aiban alapítja meg az iparhatósági megbizottak intézményét, a mi azonban éppenséggel nem vált be, mert sok terhet ró az iparosokra. Belátja ezt a kereskedelmi miniszter is és azért az egész intézményt gyökeresen át akarja alakítani, mint a törvényhatóságokhoz intézett leiratában mondja s ugyanezen leiratában véleményadásra szólítja föl a törvényhatóságokat ez ügyben.

REGÉNY-CSARNOK.

TUDÓS ES APA.

Irt: Julius.

7.

Nagy hálával tartozom a Gondviselésnek, amiért megengedte, hogy még egyszer lássam azt a szenvedés által a tökéletesség útjára vezetett drága lényt, hogy istenhozzádot mondjak talán örökre.

Előttem fog tehát legördülni a tragédia utolsó felvonása. Istenem! E gyöngye teremtés van hivatva atyja és Olga büneiért vezekelni, mert hiszen Iluska ép oly angyal volt, minő ő: tiszta, ártatlan. Az ő imádsága ott fent párosult a Margit imáival, együtt járulnak kegyelemért a legfőbb Biró színe elé . . .

. . . Lány, mélabus zsolozsmák hangját hozza a szél. A »nővérek« vécsernyére gyülekeztek. Édes, boldogító érzelmek születik keblemben. Itt honol a béke, mely meghozza a boldogságot. Margit jól választott . . .

Elhangzik az ének. Kisértetiesen hallik be a folyosóról az egyhangú kopogás. A szerzetesnők vonulnak szobáikba . . .

Nyílik az ajtó. Örömsikoltva szalad felém. Megfelelkezve önmagáról, görcsösen szorongatja kezem. Pár percig nem jött hang ajkunkra. El voltunk foglalva a viszont látás ritka örömetől . . . Végre letörle könnyeit. Fekete szemei ragyogtak, mint a gyémánt, csodálatos tűzben égtek. Mig arcza halvány volt, rendkívül sápadt. Annál inkább feltűnt az olykor-olykor arczába csapódó pir, mely bájjossá tette, angyalivá.

— Mondja megbékült már atyám elhatározással? Egyedüli gondolat, mely folyton kinez, nyugtalanít.

— Boldog?

— Nem keresem a földön a boldogságot. A nyugodt csendes környezet meghozza a békét, a megelégedést. Boldogságra itt nem áhítozom. Hogyan is fogadhatnám el, a mikor atyámnak s nővéreimnek csak a szenvedés jut osztályrészül. Nem, boldogság nem kell. A megnyugvást meghozza a hit, egyébre nincs szükségem. Az ima oly balsam, mely minden lelki fájdalmat elnémít, minden sebre irt, hegesztő irt ad. Mondja meg atyámnak minden gondolatom az övé, imáimba minduntalan belefoglalom. Nyugodjék bele a gondviselés rendelkezésébe, a változhatatlanba.

— Édes atyját majd megvigasztalja az a tudat, hogy megelégedett. Ez képezi életének főtrekvését. Majd egyszer, egykor el fogok látogatni. megosztom szomorú magányát.

— Ugy-ugy. Maga jó volt hozzánk mindig. Osztozott fájdalmainkban, vigasztalni igyekezett az élet keserű perceiben. Áldja meg az Isten. Atyámnak adja át kézesókomat . . . Eljön holnap a templomba?

Jól esett ez a szívből jövő meghívás. Hogyan kerülhetném el az alkalmat, mely a viszontlátást, az utolsó találkozást nyújtja. Néma meghajlással válaszoltam kérdésére. Belepillanték abba a ragyogó szempárba, mely már olyan, mint az elrejtett kincs. Tiszteletteljes hódolattal, testvéri szeretettel bucsuzom tőle. Jól esnek, kisírnom magam. Nem tudom mitől: örömtől-e vagy bánattól . . .

II.

Fehérben van . . . Menyasszony. Mint Iluska volt. Eljegyezte a lemondás, a szeretet az ég számára. Termetére simula hosszú fátyol, fején a myrtus koszoru . . .

Azonban nagyon különbözik az esküvőn levő menyasszonytól. Hiányzik a pajkos mosoly, az élet örömmámorában uszást kifejező tekintet. Nem néz önelégült pillantással végig a tömegben, mely az ő tiszteletére és bámulására gyűlt egybe.

Piczi keze összetéve, szempillái leeresztve, ajka imát rebeg. Áhitat, hit sugárzik sápadt arczáról, melyet körül vona a nemes lélek fényes glóriája. Felemelvén fejét, megpillantott. Egy arczizma sem árulá a meglepetést. Hoszan tartósan nézett egy helyre, mintha elmerülne valaminek a szemlélésében. Olvasni igyekeztem a sugarakból, a fagyos sugarakból, melyek fé-

nyesen ragyognak bár, de meleget nem árasztanak. Nem tudtam olvasni. Mereven szegződtek azok a tömjénfüsttel telt levegőbe . . . Csupán egy könyecseppet láttam végig gurulni halvány arczán, melyre a besütő napsugár ragyogó négyeszet rajzolt . . . Elővevé kendőjét, letörle, megbünteté az áruló könyecseppet, mert beszélni akart . . .

. . . Megtörtént a felavatás. Hosszu két sorban állt föl a bámuló tömeg. Közöttük kellel elmenni az új apácáknak. Nyugodt, biztos léptekkel közeledtek ők. Margit fején valami igazitani valót talált, s éppen, mikor előttem elment, leesett koszorujából egy virág. Fehér, tündevirág, mely oly ártatlan, oly fehér mint az ő lelke melyhez a bűn szeplőjének árnyéka, sem fog érni soha.

(Vége köv.)

TÁVIRATOK.

Stefánia esküvője.

Budapest, márczius 16. (Saját tud. távirata.) Velenczéből táviratozzák, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösne völegénye: *Lónyai Elemér* minden veszélyen kívül van. Betegsége egyáltalán nem komoly természetű és aggodalmakra egyáltalán okot nem ad. Holnap, vagy holnapután Görzbe utazik. Az esküvő elhalasztására vonatkozó hírek nagyon is bizonytalanok, sőt lehetséges, hogy el sem halasztják.

Wlassics miniszter lemondása.

Budapest, márcz. 16. (Saj. tud. táv.) Egy könyomatos határozottan jelenti, hogy *Wlassics* Gyula kultuszminiszter betegsége folytán lemond és utóda dr. *Timon Ákos* lesz.

Hegedüs miniszter Szatmáron.

Szatmár, márcz. 16. (Saját tud. táv.) *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter tegnap délben Szatmárra érkezett *Chorin* Ferencz o. gy. képviselő s többek kíséretében, hogy részt vegyen a református főgymnásiumot fenltartó testület gyűlésén. A miniszter nagy ovációban részesült s a ma tartott banketten lelkes ünneplés tárgya volt. A ráköszöntött toasztokra elmondta a miniszter, hogy egyházi ünnepre jött, de politikai ünnep lett belőle. Igéri, hogy mint miniszter mindent fölhasznál, a mit nevelői és hírlapírói pályáján tanult.

Botrány a Reichsrathban.

Bécs, márcz. 16. (Saj. tud. táv.) A Reichsrath rendes napi botránya ma sem maradt el. *Schönerer* és társai *Fuchs* elnököt tolvaj, gazember, fegyházbavalónak nevezték, mert *Fuchs* elnök nem engedte *Schönerer* beszélni.

Elfogott arany sikkasztó.

Budapest, márcz. 16. (Saját tud. táv.) A newarki Balbach-féle aranyolvastó intézet megrablóját *Zajacz* Istvánt, a ki az intézetet két millió forint értékű aranytól fosztotta meg, ma Igló mellett elfogták. Két detektiv is ment az elfogatására a Szepességre, de nyomozásukat csak ma koronázta siker. Az elfogó detektiv ötezer forintot kap jutalmul a kárvallott intézettől.

Szász Károly gyásza.

Kolozsvár, márcz. 16. *Szász* Károly református superintendens neje sz. *Bibó* Antónia, kivel 1857-ben lépett házasságra, ma elhunyt. (M. T. Ir.)

Hentzi rokona meghalt.

Bécs, márcz. 16. (Saj. tud. táv.) *Hentzi* József alezredes, Hentzi tábornok utolsó férfitörökona ma Lizben meghalt.

Rostand új darabja.

Páris, márcz. 16. Rostand Edmond L'Aiglon című darabjának tegnapi első előadásán jelen volt az irodalmi és politikai világ színe-java és az idegen kolóniáknak számos tagja. A darabnak nagy sikere volt. Különösen Sarah Bernhardt aratott nagy sikert a rischstadi hercegz szerepében. Az utolsó felvonás után zajosan hívták a szerzőt, a kit megjelenésekor lelkesen megtapsoltak. Különös incidens nem történt.

Forradalom Argentínában.

London, márczius 16. A Timesnek jelentik Buenos-Ayresből tegnapi kelettel: Entre-Rios tartományban forradalmi mozgalom ütött ki. A fölkelők három nagyobb várost szálltak meg (M. T. Ir.)

Kína.

Washington, márcz. 15. (Reuter) Ama támadások következtében, a melyeket az ugynevezett boxerek titkos társasága a santungi amerikai misszió ellen intézett, egy amerikai hadihajó elindulni készül Manilából, hogy egy kikötőbe menjen, a mely a zavargások színhelyének legközelebbi közelében van. A hadihajók kiküldése egyáltalán nem függ össze az özvegy császárnénak a reformpárttal szemben való magatartásával. Ezt a külügyminiszterium Kína belső ügyének tekinti. Ilyem értelemben fognak valószínűleg a sanghaji American Association táviratára is válaszolni. (M. T. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Keresztény fogyasztási szövetkezet sikere. A keresztény fogyasztási szövetkezetek buzdítására szép példa a *Giesswein* Sándor dr. győri kanonok által alapított győri és győrvidéki keresztény munkás-egyesület fogyasztási szövetkezetének legújabb üzleteredményéről szóló tudósítás. A győri és győrvidéki keresztény munkás-egyesület fogyasztási szövetkezte — mint Győrből jelentik — vasárnap, e hó 11-én tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlés élénk érdeklődés között folyt le; 425 üzletrészből 293 volt képviselve. Az igazgatóság jelentése szerint a tagok száma folyton emelkedik. Az 1899. évben új 166 üzletrészt jegyeztek. A szövetkezet boltja a múlt évben 31.000 forint forgalmat csinált. Az üzletrészek után 5% kamatot adnak. A tartaléktőke 100 forinttal gyarapodott. A munkás egyesületnek 57 forint 75 krajczárt adott a szövetkezet. A kármeliták budapesti templomára is 20 forintot adtak. Ize, jó vezetés és a tagok buzgalma mellett a keresztény fogyasztási szövetkezetek nem csak létezni tudnak, hanem igen szép nyereséggel is dolgoznak!

Az osztálysorsjáték. A mostan folyó osztálysorsjáték hatodik osztályának tegnapi volt a második húzása. A 100.000 koronás főnyere-

ményt a 60772 számú sorsjegy nyerte. A nagyobb nyeremények a következők:

100.000 koronát nyert: 60772 — 30.000 koronát nyert: 99293 — 10.000 koronát nyert: 16084 — 2000 koronát nyertek: 4051 7080 8744 20622 26879 29078 30144 30343 34319 39932 42848 43143 46752 51163 52462 54049 53661 59271 66659 95333 91446 95664 97590 — 1000 koronát nyertek: 290 1096 1359 3819 2960 9605 13769 14238 14342 19007 20269 22534 23889 29975 30840 34167 44256 47077 54600 70999 72540 78492 82786 80806 88136 88410 94276 94377 — 500 koronát nyertek: 529 1539 8558 8732 8488 10235 12554 14936 15399 16260 18671 20252 20884 21995 22644 24369 24767 30526 31010 31518 34721 38192 96932 96940 38304 39996 43346 43714 44569 49726 52086 53854 54706 58126 64435 65317 65674 66062 66316 67479 68740 71191 72825 73645 73978 80368 81183 84078 87832 92185. A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

A „Fortuna“ még mindig él — írja a M. E. L. — A „Fortuna“ aranybánya részvénytársaság f. hó 31-re közgyűlésre hívja részvényeseit, hogy tudassa velük, hogy mult évben ismét 341 frt 13 kr áru aranyat értékesített és 9138 frt 92 kr újabb adósságot csinált. Egyszersmind meg kell értenők a szerencsés részvényeseknek, hogy 1,063.025 frt 66 kr adósságuk van, melylyel szemben vagyon nem igen szerepel; hacsak vagyonnak nem vesszük a bányát. Mennyit érhet, kiderül abból, hogy évi termelése 341 frt volt, holott vételára kerek egy millió forintot tett ki. Vagyongként szerepel még egy kártérítési per, melyet a mostani igazgatóság hivatalbeli elődjei és az alapítók ellen indított. Ez a per 249.875 frt 27 krral szerepel a mérlegben. A bányaingatlan 750.000 frttal szerepel. A két tétel 126 frt 73 kr. híján megadja a milliót. A 126 forint 73 krajczár jelenti azt az összeget, melyet annak idején Csávolszky Lajos — nem mint alapító, sem mint igazgató — hanem mint szellemi fő-főmozgató áldozott, hogy a hazai aranybányászatot támogassa és felfedje. A hálátlan részvényesek az önfeláldozó hazafi ellen büpert indítottak, mely értesülé- stünk szerint folyik ugyan, de néhány éve alszik.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határvidék.

Budapest, márczius 16.	
Buza októberre	7.79
Buza áprilisra	7.53
Uj tengeri	5.26
Rozs okt.	6.92
Zab okt.	4.93
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 16.	
Az irányzat esendes.	
Osztrák hitel	376.—
Magyar hitel	374.85
Allamvasut	826.80
Rimamurányi	813.75
Magyar jelzálog	230.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. márczius 16-án

Magyar aranyjárdék 4%	97.—
Magyar koronajárdék	93.70
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,1/0%	101.25
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2,1/0%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.60
Italmérési jog megváltási kötvény	98.25
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcson	164.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	141.75
Osztrák járdék papirban	99.—
Osztrák járdék ezüstben	99.—
Osztrák járdék aranyban	98.25
Osztrák korona járdék	99.20
Osztrák államsorsjegyek	136.—
Osztrák magyar bankrészvény	17.85
Magyar hitelbankrészvény	753.—
Osztrák hitelintézet részvény	752.80
Párisi vista	96.35
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.40
London vista	242.90
20 márkás arany	23.35

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szabadalmazott OXYGEN VIZ.

Előállítási helyek:

London, Páris, Berlin, Köln, Hamburg, Bécs, München, Drežda, Budapest, Kolozsvár, Nagyvárád, Miskolcz, Debreczen, Kassa, Kanizsa stb.

A modern Hygienia követelményeinek megfelelően

sűrített oxigénből, (élely)

tehát azon elemből, mely nélkül nem élhetünk és mely új életerőt ad,

készített kitünő izü

üditő ital

továbbá vérszegényeknél, gyomor-, bél-, tüdő-, cukor- (diabetes) és szív- betegségeknel

kiváló gyógyhatásu ital

K A P H A T Ó

a gyógyszerárakban, előkelő szállodák, vendéglők, kávéházak, fűszerüzletekben, valamint

a készítőnél:

az „OROSZLÁN“ gyógyszerárban, Nagyvárád, Nagypiacz-tér.

Egy üveg ára házhoz szállítva 12 fillér.

Ugyanott kapható gumi tömlőkben

OXYGÉN belélegzésre.

Naponként friss töltés.

Házhoz szállítás.

Telefon 335. szám.

Vidéki megrendeléseket elfogad és a t. közönség szives támogatását kéri

Sternthal Sándor,

gyógyszerész.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárád—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárád				Nagyvárád—Gyoma				Gyoma—Nagyvárád.			
V. v.		Sz. v.		Sz. v.		Th. v. sz. sz.		V. v.		Sz. v.		Sz. v.		V. v.	
Nagyvárád ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárád ind.	5 50	1 54	Gyoma ind.	3 40	2 30				
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 08	Déva-Ványa >	4 37	3 35				
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudries >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	2 22	Körös-Ladány >	5 13	4 22				
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	2 34	Szeghalom >	5 40	4 50				
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	2 53	Vésztő >	6 12	5 20				
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	3 22	Kót >	6 38	6 00				
Drák-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	3 36	Íráz >	6 52	6 20				
Magyar-Cséke >	6 50	5 15	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	3 49	Komádi >	7 10	7 05				
Dusesd >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Íráz >	8 42	4 06	Nagy-tóti >	7 22	7 16				
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Két >	9 19	4 31	Szakál >	7 48	7 48				
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	4 56	Körösszeg >	8 11	8 13				
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	5 47	Gyires >	8 33	8 22				
>	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	7 58	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 05	Uj-Palota >	8 47	8 54				
>	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	6 55	Ósi >	9 03	9 16				
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	7 40	Nagyvárád érk.	9 20	9 32				
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50										
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31										
Szudries >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45										
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	V.-Velenceze >	10 01	9 09										
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárád érk.	10 11	9 19										
Szekelyhid—Margitta				Margitta—Szekelyhid				Nagyvárád—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárád.			
V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		Vegyes v.		Sz. v.		Sz. v.		Vegyes v.	
Szekelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárád ind.	6 50	4 10	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20				
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	B.-Püspöki >	7 17	4 26	Érselind >	5 37	6 00				
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Bihar >	7 44	4 49	Szekelyhid >	6 14	6 23				
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Paptamási >	8 13	5 15	Nagykágya >	6 27	7 00				
Margitta érk.	11 28	9 16	Szekelyhid ér. reg.	5 54	6 07	Gyapoly >	8 29	5 30	B.-Diószeg >	6 42	7 20				
						B.-Diószeg >	8 52	5 48	Gyapoly >	6 59	7 38				
						Nagykágya >	9 07	6 02	Paptamási >	7 24	8 04				
						Szekelyhid >	9 40	6 24	Bihar >	7 45	8 28				
						Érselind >	10 08	6 47	B.-Püspöki >	8 04	8 48				
						Érmihályfalva érk.	10 44	7 21	Nagyvárád érk.	8 21	9 0				

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelzette feklételes megálló helyek.

Nyomatott a Szent-László nyomdátan Nagyvárádon.